

Sværming hos bier

Sammenfatning af Svarm Essentials, Stephen J. Repasky, 2014, Wicwas Press, ISBN 978-1-878075-32-1. Tips fra E. Holm samt egne og andres erfaringer.

Film fra Youtube.com: Heathland Beekeeping nr 3+4. Alle 8 film ses under Skep Beekeeping.

1. Hvornår sværmer bierne?

Maj/juni, varmt og stille vejr, 4-6 uger efter forekomst af droneceller. Antal sværme afhængig af antal dronningeceller og dronningernes opførsel, kan sværme sig ihjel, fjerner nektar fra stedet, nedsætter honningproduktionen.

2. Sværmtyper

Reproduktive sværme, biernes instinktive trang til reproduktion.

Trængselssværme, pladsmangel.

Evakueringssværme, udefrakommende trusler, sygdomsudbrud, bipest, ødelæggelse af bjørnel/køer/hest, oversvømming, kemiske påvirkning, for dårligt stade/tavler, røveri, myre, biller, utilstrækkelig plads.

Aktivitetlignende sværme, *parringstogter* hvor dronningen følges af arbejdere, *efterårssværme*, grund uvis/samme grunde som i forår, tiltagende droneyngel, har jomfrudronninger, "selvmordssværme".

3. Grunde til sværming

Reproduktion, kun stærke familier med nok ressourcer af pollen, nektar og arbejdere sværmer.

Nedgang i feromoner hos gammel dronningen, hun får feromon feedback fra arbejderne og begynder at lægge æg i dronninge-celler.

Pladsmangel til æglægning pga. stort træk, giver nedgang i feromoner og sværming.

Grunde til sværmning, fortsat

Overbefolkning, for få magasiner, for mange krøbne bier, stort træk, ikke plads til hverken yngel el. nektar.

For mange trækbier i staderne pga. dårligt vejr (maj 2015).

For få larver at fodre, nedsætter dronningens feromonproduktion.

For varmt i staderne, læg tynd liste mellem honningmagasinerne for at få udluftet, og for at trækbierne lettere kan komme ud.

Overfodring, for lidt plads til æglægning (nedsat feromonproduktion).

Genetiske træk, Buckfast bier lav sværmtendens, italienske og kaukasiske bier medium tendens, karniolske og især russiske bier høj tendens. Bier sværmer mere i tropiske egne.

Parringstidspunkt, parret før Skt. Hans giver tendens til øget sværmtrang året efter, modsat hvis parret efter Skt. Hans. Tja, måske!

OBS Dronningekopper, tykvæggede store cellerkopper, som senere kan blive til dronningeceller, men ikke behøver at blive det. Del af biernes beredskab. Tilstedeværelsen af mange kan være tegn på forestående sværmtilstand.

4. Metoder til at forhindre sværmning

VIGTIGST af alt: tilse dine bier en gang om ugen!!

Gl. dronning sværmer senest, når de nye dronninge-celler er forseglede, dvs. 7-8 dage efter æggene er lagt. Kan finde på at sværme tidligere (2015). Dronningen kryber på 16.-dagen.

Giv mere plads til yngel og honning ved, i takt med behovet, at sætte flere magasiner på og flytte fyldte honningtavler op i honningmagasin.

Brug kun unge dronninger, stor produktion af feromoner. Ønsker du meget honning, så skift dronning hvert år (Max Guldberg).

Fjern forseglede yngeltavler fra stærke familier (efterlad 7), brug dem til aflæggere el. forstærkning af svage familier.

Brug ikke dronningegitter.

Metoder til at forhindre sværmning, fortsat

Opret et to-dronningesystem (spørg evt. Kurt Gill).

Klip dronningens vinge, kan være en dårlig ide, da hun ved sværmning falder til jorden og dør. Sværmen vil vende tilbage til stadet, men sværmer igen med første ungdrønning.

5. Ved sværmtilstand

Dronningernes egen metode, dueller, opbidning af andre dronningeceller før krybning. Forlad dig ikke på det!!

Udbyggede tavler kan sættes ned mellem yngellejets tavler, for at dronningen hurtigt får fornemmelsen af plads nok.

Fjern den gamle drønning, sæt hende med foder, pollen og forseglet yngel i nyt stade. Moderstadet danner nu selv ny drønning.

Tap stadet for trækbier, flyt stadet nogle meter, og efterlad et stade med udbyggede tavler (på det oprindelige stades plads) og en dronningecelle (=aflægger).

Tap stadet for ammebier, ved at ryste dem af foran flyvespalten på en svag familie.

Stop æglægningen, spær dronningen inde i 9 dage, byt om på yngelleje og honningmagasin (honningmagasin nederst, og yngelleje med drønning øverst på ny bund og med flyvespalten modsat), Holm s 182-83.

Fjern forseglede yngeltavler fra stærke familier (efterlad 7), brug dem til aflæggere el. forstærkning af svage familier (Holm s 182).

Fjern dronningeceller, brug drønningegitter ved flyvespalten, klip drønningens vinger. Er ikke nogen god ide, forhindre ikke sværmtilstanden.....!

MEN tænk over hvorfor familien er i sværmtilstand..... og vælg din metode efter det.

6. Dronningcelletyper

Tre typer, udskiftningsceller (stille dronningeskifte, ofte kun en til to celler) flot lang celle, som oftest sidder på tavlen midt i yngellejet. *Sværmerceller*, findes oftest på den nederste tredjedel af tavlen, men kan også findes mellem yngeltavlerne.

Nødceller (dronningen dør eller fjernes), kan sidde som udskiftningsceller hvis de indeholder helt unge larver (lange og flotte celler), eller i udkanten af arbejdercelleområder, og være hurtigt bygget over en arbejderlarve i mangel af helt unge larver. Er oftest kortere end dronningeceller med helt ung larve, og dronningen dør ikke. Dronningeceller bygget på dronetavlerne indeholder dronedronning, dør ikke.

OBS 40% af dronninger bliver udskiftet af bierne selv i løbet af andet år (Holm s 187).

7. Efter sværmning

Fang sværmen hvis du kan! Det er altid godt med en ekstra familie i tilfælde af problemer.

Gennemgå moderstadet, er der flere dronningeceller? Er de krøbet (flere sværme)? Brug de overskydne celler til aflæggere, sæt dem i parringskasette med ammebier til senere brug eller ødelæg dem, men

HUSK at efterlade en til familien!!

PS. Overvej hvorfor dine bier er sværmet. Hvis du mener, at sværmlysten kan skyldes generne, så brug ikke disse nye ungdronninger og celler, men køb nye.

8. Aktiviteter som ligner sværmning men ikke er det!

Orienteringsflyvning, unge bier på første flyvetur. Flyver op og ned, fra side til side.

Røveri, arbejdere fra stærk familie røver nektar og honning fra svag familie. Bier på flyvebrættet har travlt med at komme ind. Kan være blanke og sorte på bagkroppen, fordi de har tabt hår i slagsmål med den familie de røver fra.

Sammenklumpning udenpå stadet i varmet vejr, der er for varmt i stadet. Læg en tynd (1 cm) liste op mellem honningmagasinerne, dels til udluftning, og dels så trækbiene let kan forlade stadet.

Aktiviteter som ligner sværmning men ikke er det! fortsat

Renselsesflyvning, bierne flyver ud for at tømme tarmen, især i det tidlige forår.

Evakuering, alle mand forlader stedet pga. utilfredshed med et eller andet.

9. Gode gamle husråd

Stadefabrikanterne har ikke nok stader på lager! Bestil i god tid.

I godt vejr falder der mange sværme. Giv dem ekstra forseglede yngeltavler.

Små sværme 1-3 pund, alm sværme 4-5 pd. Koster i maj/primus juni 2,5 kr pd, juni før Skt. Hans 2 kr pd, og efter /juli 1 kr pd. Tidlige sværme, som kan samle vinterforråd er mest værd.

Sværme falder til jorden og kan indfanges, hvis man affyrer en bøsse op mellem dem!

Sværme bringes til omgående at styrte hjem, hvis man med et spejl lader solens stråler gennemkrydse sværmen. Afprøvet, duer ikke!

Sæt en tavle med åben yngel i sværmstedet, så flyver de ikke igen!!

Ryst grenen med sværmen en 4-5 gange, og lad dem falde til ro ind imellem. Så er de trætte og nemme at fange, og de bliver i kuben!